

Socialnämnden

Ove Wallin (C)
Socialnämndens ordförande
Ove.wallin@politik.ekero.se

Motionssvar - Inrätta en äldreombudsman

Dnr SN24/31

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionen ska avslås.

Politikens motivering

Socialförvaltningens organisation med en samlad äldreomsorg ger goda förutsättningar för att äldres intressen tillvaratas. Mot bakgrund av detta och vad förvaltningen i övrigt anför föreslår Mittenstyret att motionen avslås.

Beslutsunderlag

Motionssvar – Inrätta en äldreombudsman, 2024-04-30

Motion – Inrätta en äldreombudsman, 2022-09-15

Beslutet expedieras till

Kommunstyrelsen

Ove Wallin (C)
Socialnämndens ordförande

Socialnämnden

Förvaltningens motionssvarsunderlag

Bakgrund

Desirée Björk (Ö) och Bernt Richloow (Ö) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige där de yrkar på att en tjänst som äldreombudsman inrättas i Ekerö kommun. Motionen har 2024-01-29 §15 remitterats till socialnämnden för beredning.

Motionärerna har under valrörelsen fått synpunkter på hur de äldre upplever sin situation i Ekerö kommun. De yrkar att det ska vara lättare för äldre att få kontakt med kommunen. Äldreombudsmannen föreslås hantera frågor och ärenden som påverkar äldre medborgares boende, sociala samvaro, ekonomi, kommunikation och kultur etc. De äldre ska kunna få hjälp och råd om vilka myndigheter som kan kontaktas i specifika ärenden. En äldreombudsman, menar motionärerna, kan vidare svara för information, rådgivning och omvärldsbevakning, bevaka äldres intressen och rättigheter samt uppmärksamma brister och föreslå förbättringar för att stärka de äldres inflytande.

Aktuell situation

Ekerö kommun har riktlinjer för handläggning inom äldreomsorgen som syftar till att säkerställa rättssäkerhet och likabehandling när det kommer till bedömning och tillgång till insatser som kan erbjudas inom äldreomsorgen i syfte att upprätthålla vad som enligt lagstiftningen benämns som en skälig levnadsnivå. Med äldre avses personer som är 65 år och äldre. Äldreomsorgen utgår från den nationella värdegrunden i 5 kap. 4 § SoL "Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund)." Utifrån detta ska socialnämnden verka för att äldre ska få leva ett värdigt liv och känna välbefinnande, ha möjlighet att leva och bo självständigt under trygga former och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Socialnämnden har som uppdrag att omvärldsbevaka i olika frågor som de arbetar med. Detta sker bland annat i staben på Socialförvaltningen genom tjänsterna verksamhetsutvecklare och utvecklingsledare.

Handläggares skyldigheter och myndighetens informationsskyldighet

Handläggning av ett ärende ska ske enkelt, snabbt och så kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten blir eftersatt. Utredningen ska ges den omfattning att den möjliggör ett korrekt och sakligt beslut. Utgångspunkten för biståndsbedömningen inom äldreomsorgen är att beviljade insatser ska tillförsäkra den enskilde en skälig levnadsnivå och stärka personens möjligheter att leva ett självständigt liv. Vad som avses med skälig levnadsnivå ska bedömas individuellt och gentemot den enskildes livsstil, men också allmänt och gentemot aktuellt rättsläge och praxis.

Biståndshandläggaren ska ge information om kommunens äldreomsorg, till exempel biståndsbedömda insatser, men också ge information om och hjälpa till i kontakten med ansvarig förvaltning/myndighet rörande service och insatser inom kommunen som inte är biståndsbedömda och som kan vara till hjälp för den enskilde, så som träffpunkter och mötesplatser, samt insatser till stöd för anhöriga. Annan information och upplysningar som kan vara aktuella för den enskilde är färdtjänst samt bostadsanpassning i den enskildes hem.

Socialförvaltningen delar bedömningen att dagens samhälle med olika insatser och vårdtjänster kan vara komplext att navigera i, men att vi som myndighet har en skyldighet att hjälpa människor vidare om de har frågor som vi inte kan hantera. Alla myndigheter har en informationsskyldighet och informationen ska utformas på ett sådant sätt att den enskilde kan förstå och ta den till sig. Myndigheten ska enligt 6 § Förvaltningslagen lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Utöver de som direkt arbetar i äldreomsorgen eller som biståndshandläggare finns anhörigkonsulent i kommunen. Anhörigkonsulenten kan ge information och vägledning i anhörigfrågor, erbjuda samtal och hjälpa till att hitta rätt stöd. Anhörigkonsulenten är en resurs som dessutom fångar upp medborgarnas frågor och funderingar. Verksamheterna som arbetar med äldre samverkar genom anhöriglänken för att underlätta för anhöriga att hitta stöd och få kontakt med rätt instans, samt kan därigenom erbjudas att bli kontaktade istället för att själva behöva ta kontakt.

Även medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och kvalitetsutvecklare, anställda på socialförvaltningen, bevakar och följer upp de äldres behov inom verksamheter i egen regi liksom de som bedrivs i privat regi. Medicinskt ansvarig sjuksköterska ger stöd i frågor som gäller bland annat den kommunala hälso- och sjukvården inom särskilt boende för äldre. I rollen ingår även nära samverkan med primärvården för äldre i ordinärt boende.

Gode män och förvaltare/företrädare

Den enskilde har rätt att anlita ombud vid kontakter med myndigheter. Ombudet kan vara en anhörig eller någon annan som fått en fullmakt att företräda personen. I vissa fall kan istället god man eller förvaltare vara nödvändigt. En god man är en hjälpande hand till en person som inte själv kan hantera sin ekonomi eller tillvarata sina rättigheter. Förvaltare kan anordnas när förutsättningarna för godmanskap är uppfyllda, men det är tydligt att godmanskap inte är tillräckligt för att hjälpa huvudmannen. Det ska då finnas tydlig och konkret risk för huvudmannens person eller egendom. Orsaken kan vara såväl huvudmannens eget agerande som agerande av annan och personen förlorar då sin rättshandlingsförmåga inom området som upptas av uppdraget. Uppdragen för både god man och förvaltare kan se olika ut och beslutas om av tingsrätten.

Särskilda satsningar för äldre

Ekerö kommun, genom Socialnämnden, har genom åren genomfört insatser riktade till äldre/seniorer i kommunen som visar på att äldres intressen och rättigheter bevakas. Under 2022 hölls Senior i Sverige där äldre fick möjlighet att lära sig att bli mer digitala med stöd av ett framtaget material och ungdomar i kommunen. Under 2023 erbjöds seniorsamtal för medborgare som fyller 80 år genom Seniorliv, en öppen verksamhet inom äldreomsorgen. Seniorsamtalen var coachande utifrån individens livssituation och baserades på frågeställningar hämtade från en fallförebyggande metod framtagen av Socialstyrelsen. Dessa samtal kommer även att erbjudas 2024 med stöd av statsbidrag. Under 2023 hölls även seniordagar på temat "Trygg och säker senior" med föreläsningar, prova på-aktiviteter och en minimässa med ett 30-tal utställare från kommunens verksamheter för äldre, Ekerös föreningsliv och leverantörer som presenterade olika digitala lösningar som underlättar för äldre. Utöver detta genomfördes "De gamlas dag" för 25:e året i rad med syfte att erbjuda en trevlig tillställning tillägnad äldre som har behov av stöd och hjälp i vardagen i form av äldreboende eller hemtjänst.

Socialförvaltningens organisation med en samlad äldreomsorg ger även goda förutsättningar för en sammanhållen kedja i vård- och omvårdnadsarbete runt en äldre. Äldres intressen tillvaratas genom det stöd som redan idag erbjuds inom ramen för ordinarie verksamhet och de insatser som myndigheten är skyldig att tillhandahålla, liksom genom de särskilda satsningarna, så som seniordagar och de gamlas dag, som löpande genomförs. Socialförvaltningen föreslår att motionen avslås.

Lena Burman Johansson
Socialchef

Hien Duong
Verksamhetschef

Aleksandra Vucetic
Vik. utvecklingsledare